

Szwecja po wyborach. Analiza krajobrazu politycznego Szwecji w 2026 roku

Zdjęcie 1 – Szwedzki parlament (Riksdag), autor: Melker Dahlstrand/Riksdag

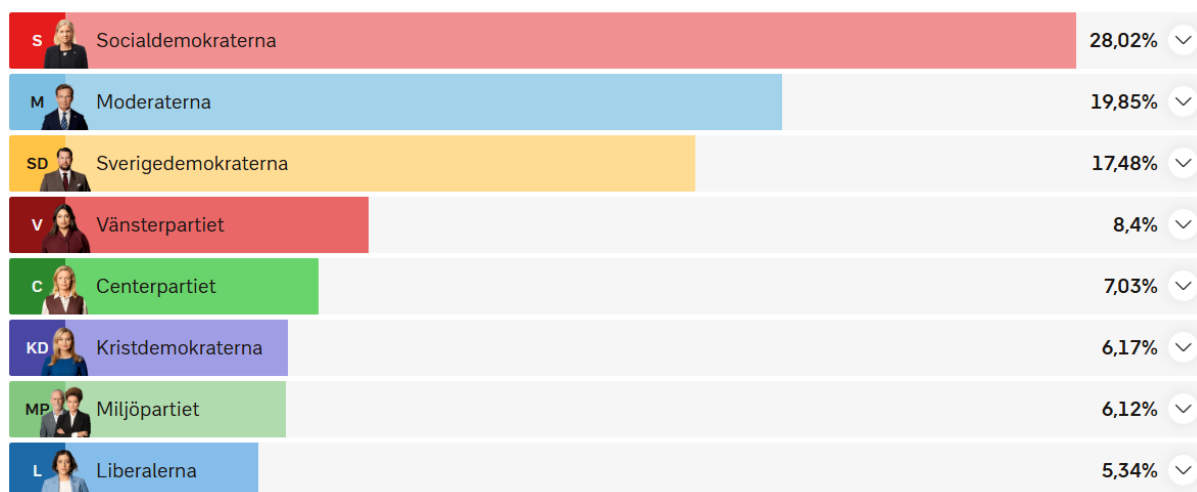
W niedzielę 13 września w Szwecji odbyły się wybory do parlamentu, zarządów regionów i zarządów gmin, w których udział wzięło prawie 85% uprawnionych do głosowania obywateli¹. Zagraniczne media szybko ogłosiły zwycięstwo centro-lewicowej opozycji i powrót liderki Socjaldemokratów, Magdaleny Andersson, na stanowisko premiera, jednak w rzeczywistości sytuacja pozostaje dużo bardziej skomplikowana. Chociaż rządzącej dotychczas centroprawicowej koalicji Tidö do większości parlamentarnej zabrakło dwóch mandatów, ciężko mówić o zwycięstwie podzielonej wewnętrznie opozycji, a liderów wszystkich ugrupowań parlamentarnych czekają najprawdopodobniej długie negocjacje koalicyjne. Niniejszy policy paper stanowi poszerzony komentarz do wyborów, analizuje najważniejsze aspekty kampanii i potencjalne scenariusze koalicyjne.

¹ Valmyndigheten. (2026). *Val till riksdagen – Slutligt valresultat*. <https://resultat.val.se/val2026/RD?r=S>
<https://valresultat.svt.se/2026/>

Wyniki wyborów

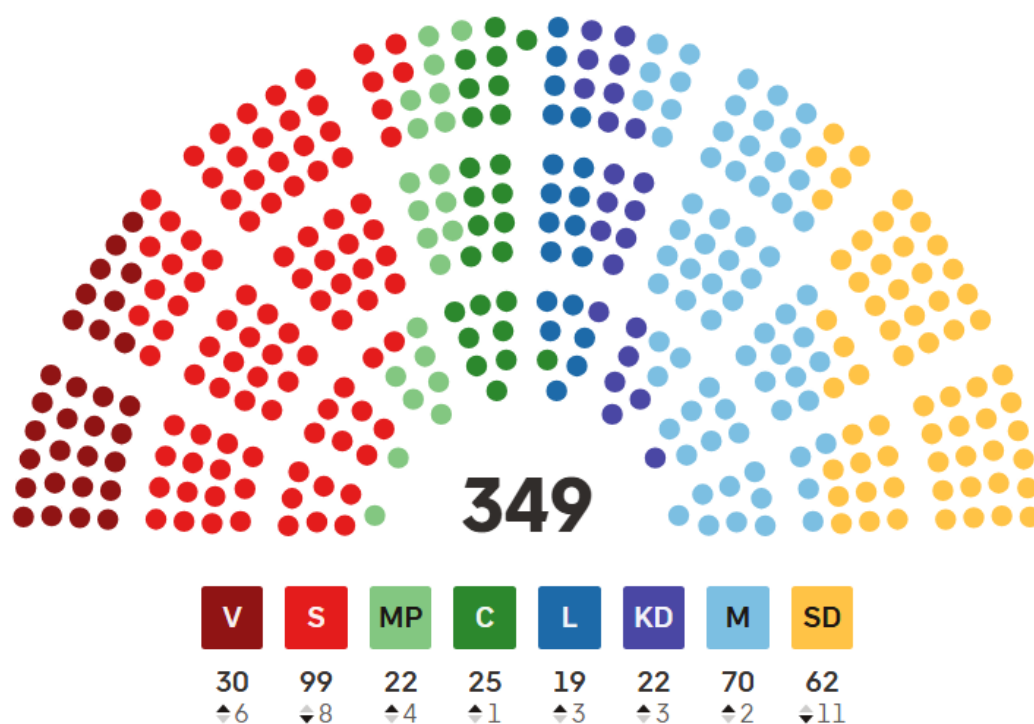
W niedzielę 13 września w Szwecji odbyły się wybory do parlamentu, zarządów regionów i zarządów gmin, w których udział wzięło prawie 85% uprawnionych do głosowania obywateli. Zagraniczne media szybko ogłosiły zwycięstwo centro-lewicowej opozycji i powrót liderki Socjaldemokratów, Magdaleny Andersson, na stanowisko premiera, jednak w rzeczywistości sytuacja pozostaje dużo bardziej skomplikowana. Chociaż rządzącej dotychczas centroprawicowej koalicji Tidö do większości parlamentarnej zabrakło dwóch mandatów, ciężko mówić o zwycięstwie podzielonej wewnętrznie opozycji, a liderów wszystkich ugrupowań parlamentarnych czekają najprawdopodobniej długie negocjacje koalicyjne.

Wybory do 349-mandatowego Riksdagu (szwedzkiego parlamentu) odbywają się w Szwecji raz na cztery lata w oparciu o ordynację proporcjonalną, z zachowaniem czteroprocentowego progu wyborczego. Jak na skandynawskie warunki, tegoroczna kampania okazała się wyjątkowo polaryzująca, jednak same wybory wcale nie przyniosły drastycznych przetasowań w parlamencie, w którego skład ponownie wejdzie zasiadających w nim dotychczas osiem partii, zachowując w większości bardzo zbliżoną do dotychczasowej liczbę mandatów.

Wykres 1 – Wyniki wyborów parlamentarnych w Szwecji, Źródło: SVT

Rządzący dotychczas prawicowy blok Tidö otrzymał łącznie 48,84% głosów, co przełożyło się na 173 mandaty. Moderaci (M), umiarkowanie konserwatywna partia dotychczasowego premiera Ulfa Kristerssona zdobyli 19,85% głosów i 70 mandatów, Chrześcijańscy Demokraci (KD) – 6,17% i 22 mandaty, a Liberałowie (L) – 5,34% i 19 mandatów. Największymi przegranymi wyborów okazali się Szwedzcy Demokraci (SD), którzy wchodzili w skład dotychczasowej większości parlamentarnej, popierając rząd Kristerssona, samemu nie posiadając w nim tek ministerialnych. Izolowani przez lata na szwedzkiej scenie politycznej SD, określane mianem partii skrajnie prawicowej, już w ostatnich wyborach okazali się największą partią na prawicy, a do tegorocznych wyborów szli z deklaracjami koalicjantów gwarantującymi im stanowiska w przyszłym rządzie. Ostatecznie SD otrzymali 17,48% i 62 mandaty, a więc wynik zauważalnie gorszy niż 20,54% i 73 mandaty uzyskane w 2022 roku i znacznie poniżej oczekiwań lidera partii Jimmiego Åkessona.

Wykres 2 – Rozkład mandatów w parlamencie i zmiany względem minionej kadencji, Źródło: SVT

Opozycyjny blok centro-lewicowy, nazywany powszechnie blokiem czerwono-zielonym, zdobył ostatecznie 49,57% głosów, co przełożyło się na minimalną większość i 176 mandatów. Liderzy dotychczasowych ugrupowań opozycyjnych nie mają jednak

szczególnych powodów do triumfalizmu, gdyż głębokie różnice programowe i ideologiczne pomiędzy ich partiami, praktycznie wykluczają scenariusz utworzenia wspólnego rządu. Największym ugrupowaniem w parlamencie pozostaną Socjaldemokraci (S) Magdaleny Andersson, którzy zdobyli 28,02% głosów i 99 mandatów. Jest to jednocześnie najgorszy wynik procentowy Socjaldemokratów w powojennej historii Szwecji, a biorąc pod uwagę liczbę mandatów, najgorszy wynik od 1911 roku, czyli od pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do szwedzkiego parlamentu. Wyraźny wzrost poparcia odnotowała Partia Lewicy (V), uzyskując 8,40% głosów i 30 mandatów, co czyni z niej czwartą siłę w parlamencie. Wolnorynkowa Partia Centrum (C) uzyskała 7,03% i 25 mandatów, a Zieloni (MP) – 6,12% głosów i 22 deputowanych. Różnice programowe, zwłaszcza niechęć Partii Centrum do wchodzenia w bezpośrednią koalicję z postkomunistyczną Partią Lewicy, nazywaną przez znaczną część szwedzkiego establishmentu partią skrajnie lewicową, sprawiają, że blok czerwono-zielony trudno w rzeczywistości traktować jako spójny blok koalicyjny.

Przebieg kampanii

Ulf Kristersson (M), premier Szwecji, wszedł w kampanię wyborczą z dobrymi ocenami swoich rządów. W regularnym barometrze ocen rządu, więcej niż połowa Szwedów oceniła rząd pozytywnie². Najbardziej doceniono sytuację gospodarczą oraz walkę z przestępczością, natomiast niżej notowano wysiłki rządu w kwestii polityki klimatycznej oraz polityki społecznej. Pomimo wzrostu kosztów życia o 11,7%³ względem 2022 r., Szwedzi docenili obniżkę podatku VAT z 12% na 6% do końca 2027 r. oraz obniżkę cen energii elektrycznej i benzyny (odpowiedź rządu na kryzys w cieśninie Ormuz)⁴.

Rząd Tidöavtalet prowadził politykę podatkową opartą na tzw. systemie zachęt (*incitamentspolitik*)⁵. Skupiono się na mniejszym opodatkowaniu pracy oraz oszczędności. Obciążenia podatkowe zostały zmniejszone z 48,5% do ok. 40⁶. Wprowadzono ulgę od dochodów z pracy (*jobbskatteavdraget*). Jednocześnie rząd obniżył podatki osobom o

² Svenska Dagbladet. (2026). *Valet 2026: Sverige live – senaste nytt*. Svenska Dagbladet. <https://www.svd.se/a/Op33IG/valet-2026-sverige-live-senaste-nytt?pinnedEntry=76729>

³ Österlund, V. (2026). Mandatperiodens vinnare och förlorare. Arena Idé. <https://arenaide.se/rapporter/mandatperiodens-vinnare-och-forlorare/>, str. 2

⁴ Regeringskansliet. (2026). *Energiläget i tider av geopolitisk oro*. Regeringen.se. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/energi/energilaget-i-tider-av-geopolitisk-oro/>

⁵ ibid, str. 9

⁶ Nilson, P.M.. (2026). *Valet 2026 handlade om ekonomisk frihet*. Timbro Smedjan. <https://timbro.se/smedjan/valet-2026-handlade-om-ekonomisk-frihet/>

wysokich dochodach, właścicielom małych spółek oraz osobom zarządzającym funduszami venture capital⁷. Na zmianach podatkowych straciły osoby utrzymujące się z systemu ubezpieczeń społecznych. Jak wyliczył lewicowy think tank Arena Idé, osoba na zasiłku dla bezrobotnych – otrzymująca 80% ostatniego wynagrodzenia przez pierwsze sto dni i 60% po roku bezrobocia – traciła łącznie 2200 SEK (ok. 850 PLN) względem systemu sprzed rządów Tidö⁸.

Liderka S Magdalena Andersson, sprawująca urząd premiera w latach 2021–2022, zarzucała w trakcie kampanii obecnemu premierowi odejście od fundamentalnych założeń państwa opiekuńczego. W jej ocenie obecna polityka gospodarcza w niewystarczającym stopniu zabezpiecza najmniej zamożne grupy społeczne⁹. Argumentowała, że koszty życia dla „przeciętnego Svenssona” (odpowiednik polskiego Kowalskiego) wzrosły, tymczasem większe korzyści odniosły gospodarstwa domowe o najwyższych dochodach. Jednym z kluczowych problemów szwedzkiej gospodarki pozostaje wysokie bezrobocie utrzymujące się na poziomie – 8,7%¹⁰ wobec 7,5% w 2022 r.¹¹ W wartościach bezwzględnych liczba osób bezrobotnych wzrosła z 414 000 do 503 000.

W kampanii wyborczej partie miały szeroki wachlarz propozycji¹², skupiający się na obniżce podatku dochodowego, podwyższeniu kwoty wolnej od podatku dla oszczędności w ramach ISK (*Investeringssparkonto*) – specjalnego rodzaju rachunku inwestycyjnego (proponowane L, M), wprowadzeniu ulgi podatkowej dla rodziców czy obniżeniu podatku od zysków ze sprzedaży nieruchomości (KD). Partie opozycyjne stawiały na podwojenie zasiłków na dzieci i stypendia dla studentów, zniesienie potrącenia z wynagrodzenia za pierwszy dzień choroby (*karensavdrag*) – proponowane S, obniżka cen biletów za transport publiczny (MP), wprowadzenie rocznego podatku minimalnego w wysokości 2% dla osób posiadających majątek przekraczający 1 miliard SEK (MP, V).

⁷ Statystycznie aby należeć do 10% najlepiej zarabiających w Szwecji należy osiągać miesięczne dochody brutto powyżej 67 000 SEK (ok. 26 000 PLN)

⁸ op cit. Österlund, V. (2026). brak numeracji strony, strona podsumowująca

⁹ Sveriges Television. (2026, 9 września). *Partiledarna anländer* [Program telewizyjny]. SVT Play. <https://www.svtplay.se/video/jmL95WY/val-2026-statsministermotet/partiledarna-anlander?video=visa&position=520>

¹⁰ Statistikmyndigheten Statistiska centralbyrån. (b.d.). *Arbetskraftsundersökningarna (AKU)*. [https://www.scb.se/AM0401Arbetskraftsundersökningarna-\(AKU\)](https://www.scb.se/AM0401Arbetskraftsundersökningarna-(AKU)); dane uwzględniają sezonowość zatrudnienia

¹¹ Statistiska centralbyrån. (2023). AKU 2022. https://www.scb.se/contentassets/1636d5957d344d21b5047624c6d1d775/am0401_2022a01_am12sm2301.pdf, str.16

¹² Nyberg, M. (2026). *Här är partiernas plänboksförslag*. TV4. <https://www.tv4.se/artikel/4zDGRL8yncuaNjIKbkBWIZ/lista-haer-aer-partiernas-planboksforslag>

Ekonomiści sceptycznie oceniali część obietnic wyborczych, szczególnie dotyczących obniżek podatków, wskazując na rosnące zadłużenie państwa oraz wysokie wydatki publiczne¹³. Istotnym obciążeniem dla budżetu pozostają rosnące nakłady na obronność, uzasadnione obecną sytuacją geopolityczną.

Stan usług publicznych (głównie szkolnictwa i opieki zdrowotnej) był ważnym tematem w kampanii wyborczej. Jakość nauki w szwedzkich szkołach znacząco się pogorszyła, czego świadectwem są m.in. wyniki testów PISA¹⁴. Średnie wyniki w Szwecji w 2025 r. były niższe niż w poprzednim badaniu w matematyce i czytaniu ze zrozumieniem. W swoich propozycjach wyborczych wiele partii zwracało uwagę na potrzebę dofinansowania szkolnictwa oraz na kwestie postępującego rozwarstwienia między szkołami publicznymi a prywatnymi.

W mniejszym stopniu poruszono kwestie klimatyczno-energetyczne oraz walkę z przestępczością, która stanowiła ważny punkt kampanii wyborczej cztery lata temu, kiedy Szwecja przechodziła przez apogeum liczby zabójstw z użyciem broni palnej i nasilających się wojen gangów narkotykowych. W 2022 r. było 116 ofiar śmiertelnych wobec 84 ofiar śmiertelnych w 2025 r.¹⁵. Szwedzki rząd wprowadził szereg reform, które zostały określone jako "zmiana paradygmatu" w szwedzkiej polityce penitencjarnej¹⁶. Po pierwsze, zaostorzono kary za szereg przestępstw, wprowadzono zasadę kumulacji wyroków/kary łącznej (wcześniej nie sumowano wszystkich poszczególnych przestępstw osobie skazanej za kilka czynów, lecz kara była wyznaczona na podstawie najpoważniejszego przestępstwa), zwiększenie kar dla nieletnich czy najbardziej kontrowersyjny pomysł - osadzanie nieletnich (już nawet od 13 roku życia) w więzieniach¹⁷. Kryminolodzy oraz eksperci w zakresie polityki penitencjarnej oceniali, szczególnie tę ostatnią zmianę w

¹³ Cervenka, A. (2026). *Nu skingras vallöftena som konfetti i höstvinden*. Aftonbladet.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/j02x9q/nu-skingras-valloftena-som-konfetti-i-hostvinden>

¹⁴ Utbildningsdepartementet. (2026). *Försämrade Pisa-resultat visar att regeringens skolsatsningar är nödvändiga*. Regeringen.se.

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2026/09/forsamrade-pisa-resultat-visar-att-regeringens-skolsatsningar-ar-nodvandiga/>

OECD. (2026). *PISA 2025 results (Volume I): Country notes – Sweden*. OECD Publishing.

https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2025-results-volume-i-country-notes_2d4ff9ea-en/sweden_a502fd30-en.html

¹⁵ Brottsförebyggande rådet. (b.d.). *Dödligt våld*. <https://bra.se/amnen/dodligt-vald>

¹⁶ Tham, H. (2026). *Tidöregeringens kriminalpolitik – en utvärdering*. Tidskrift för Kriminalvård.

<https://www.tfkriminalvard.se/debatt/tidoregeringens-kriminalpolitik-en-utvardering/>

¹⁷ SVT (2026,). *Tidöpar. tierna vill skärpa straff för nästan 50 brott*. SVT Nyheter.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tidopartierna-vill-skarpa-straff-for-nastan-50-brott>

Tubylewicz, K. (2026). *Cele dla 14-latków. Szwecja wysyła dzieci za kratki. Zamiast śrubokręta chcą użyć młotka*. Tygodnik Polityka.

prawie - obniżenie wieku odpowiedzialności karnej do 13 lat - jako zbyt daleko idący i niekiedy zbyt represyjny środek prawny¹⁸. Choć odnotowano spadek wybranych wskaźników przestępczości, w tym incydentów z użyciem broni palnej oraz narzędzi ostrych, nie zaobserwowano analogicznej poprawy w odniesieniu do innych form przestępczości – w szczególności w zakresie zamachów z użyciem materiałów wybuchowych oraz poziomu rekrutacji do zorganizowanych grup przestępczych¹⁹.

W swoich propozycjach wyborczych ugrupowania rządzące kładły nacisk na zwiększenie uprawnień służb, zmiany w prawie procesowym oraz dopuszczenie wykorzystania technologii rozpoznawania twarzy²⁰. Partie opozycyjne mają bardziej rozbieżne propozycje programowe odnośnie zwalczania przestępczości. S w dużej mierze przejmuje twardą retorykę zwalczania przestępczości podobną do ugrupowań rządzących (prawo antymafijne, zniesienie łagodzenia kar, nadzór elektroniczny). V i MP opowiadają się za prewencją, m.in. poprzez zwiększenie finansowania edukacji oraz opieki społecznej, poprawę warunków w ośrodkach wychowawczych oraz wdrażanie programów reintegracji dla osób opuszczających gangi²¹. C chce odbudować sieć posterunków policji, reaktywując zamknięte placówki i otwierając nowe.

W polityce energetyczno-klimatycznej Tidöpartierną zdecydowały się na kilka znaczących zmian. Po pierwsze, w 2023 r. rząd zmienił cel szwedzkiej polityki energetycznej ze 100% opartego na odnawialnych źródłach na 100% opartego na źródłach bezemisyjnych²², otwierając tym samym drogę dla rozwoju energetyki jądrowej. Po drugie, w 2024 r. podjęto decyzję o anulowaniu 13 projektów morskich farm wiatrowych, argumentując, że ze względów bezpieczeństwa/obronności te projekty nie mogą zostać realizowane. Szczególnie SD jest przeciwna odnawialnym źródłom energii argumentując, że są one zawodne i pogodozależne. Tak jednoznaczne przestawienie akcentów w polityce energetycznej – połączone z wetem samorządowym dotyczącym nowych inwestycji energetycznych oraz odstąpieniem od rozbudowy morskiej sieci przesyłowej – doprowadziło do wyhamowania inwestycji w nowe moce wytwórcze. Istnieje uzasadniona

¹⁸ op. cit. Tham, H. (2026).

¹⁹ Polismyndigheten. (2025). *Fortsatt lika många gängkriminella*.

<https://polisen.se/aktuellt/nyheter/nationell/2025/november/fortsatt-lika-manga-gangkriminella/>

²⁰ Aftonbladet. (2026). *Så vill partierna stoppa brottsligheten*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/n1b36x/sa-vill-partierna-stoppa-brottsligheten>

²¹ Ibid. Aftonbladet. (2026)

²² Green Power Sweden. (2023). *Nytt energipolitiskt mål: Sikta på hela energisystemet*.

<https://greenpowersweden.se/nytt-energi-politiskt-mal-sikta-pa-hela-energisystemet/>

obawa, że utrzymanie się tego spadkowego trendu uniemożliwi zaspokojenie rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną²³.

Wiele miejsca poświęcono w tegorocznej kampanii wyborczej kwestii przyszłości energetyki jądrowej. SD oraz KD jasno stwierdziły, że jeśli wygra opozycja i do rządu wejdą V i/lub MP oznacza to całkowite odejście od rozwoju energetyki jądrowej. W porównaniu z partiami Tidö, ugrupowania opozycyjnie nie mają tak jednolitej wizji rozwoju szwedzkiej energetyki (V i MP sprzeciwiają się nowym elektrowniom jądrowym), chcą większej równości między państwowym wsparciem dla rozwoju źródeł niskoemisyjnych. Rząd natomiast jasno opowiada się za rozwojem energetyki jądrowej, niekiedy kosztem inwestycji w inne niskoemisyjne źródła wytwarzania²⁴. W kwestii polityki klimatycznej, partie opozycyjne chcą, aby Szwecja miała ambitniejszą politykę klimatyczną niż Unia Europejska. Jednym z powodów są widoczne skutki zmian klimatu, np. znikająca pokrywa śnieżna w Górach Skandynawskich oraz ostrzeżenia Urzędu ds. Ochrony Przyrody (Naturvårdsverket), że mimo niższych emisji w 2025 r., Szwecja nie osiągnie narodowego celu klimatycznego²⁵ - osiągnięcie zerowej emisji netto gazów cieplarnianych najpóźniej do 2045 r.

Na koniec warto zaznaczyć obszar, w którym panuje większy konsensus między rządem a opozycją, tzw. bezpieczeństwo oraz wsparcie Ukrainy. Wszystkie partie, poza V²⁶, chcą kontynuowania wzmocnienia Szwecji w ramach struktur NATO. Pomoc Ukrainie cieszy się ponadpartyjnym wsparciem.

Część komentatorów podkreślała jednak, że ta kampania wyborcza nie była wystarczająco merytoryczna, a raczej dość jałowa²⁷. Jedną z cech tegorocznej kampanii było straszenie wyborców, że partie skrajne - V i SD (usytuowane na przeciwległych biegunach szwedzkiej

²³ Green Power Sweden. (2026). *Trendbrott för investeringar i förnybar energi*.

<https://greenpowersweden.se/trendbrott-for-investeringar-i-fornybar-energi/>

²⁴ SVT (2026). *Slutdebatten* [Wideo]. SVT Play.

<https://www.svtplay.se/video/jmL9mAZ/val-2026-slutdebatten/slutdebatten?video=visa&position=2515>, od 42 minuty

²⁵ Naturvårdsverket. (2026). *Sveriges klimatutsläpp minskade 2025 – men avståndet till klimatmålen ökar*.

<https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pressemeddelanden/2026/juni/sveriges-klimatutslapp-minskade-2025-men-avstanden-till-klimatmalen-okar/>

²⁶ Vänsterpartiet. (b.d.). *Nato: Frågor och svar*.

<https://www.vansterpartiet.se/var-politik/politik-a-o/nato/fragor-svar/>

²⁷ SVT. (2026). *Smutsigt slutspel* (Sezon 11, Odcinek 10) [Wideo]. SVT Play.

<https://www.svtplay.se/video/eakYZqE/politikbyran/smutsigt-slutspel?video=visa&position=1202>, od 20 minuty

sceny politycznej) - wejdą do rządu i dostaną teki ministerialne. Byłoby to złamanie pewnej cezury w szwedzkiej polityce ponieważ ani (post)komunistyczne V, ani skrajnie prawicowe SD (mającej w przeszłości związki z ruchami neonazistowskimi²⁸) nie współrzędziły (ale popierały rząd, jak na przykład SD w ostatnich czterech latach).

Dodatkowo, w czasie ostatniej kampanii nie brakowało też skandali dotyczących tych dwóch partii. W przypadku V na jaw wyszło, że członkowie tej partii wychwalali lub wyrażali poparcie dla Hamasu. Po tym jak dziennik Expressen ujawnił te informacje, partia usunęła trzynastu kandydatów z list do wyborów samorządowych²⁹. Z kolei w szeregach SD znalazła się pracowniczka ich biura parlamentarnego o rosyjskich korzeniach, która rozpowszechniała prorosyjskie treści i szerzyła rosyjską dezinformację³⁰. Przewodniczący SD Jimmie Åkesson zdawał się bagatelizować sytuację, wskazując na brak podstaw do niepokoju. Odmienne stanowisko zajął premier Ulf Kristersson, który opowiedział się za wyciągnięciem surowych konsekwencji³¹.

Szwecja dotychczas nie była głównym obiektem kampanii dezinformacyjnych Rosji na podobną skalę jak kraje bałtyckie, Mołdawia czy Polska. Jednak w czasie tych wyborów, dziennikarze SVT odkryli sieć prorosyjskich trolli rozpowszechniających kłamstwa o oszustwach wyborczych w Szwecji oraz wygłaszających polaryzujące opinie³². Tysiące kont było zarejestrowanych w krajach Zachodniej Afryki, skąd generowano polaryzujące wiadomości i komentarze pod profilami prawdziwych szwedzkich użytkowników mediów społecznościowych podszywając się pod Szwedów, kradnąc prawdziwe zdjęcia i wymyślając szwedzko brzmiące imiona i nazwiska. Eksperci stwierdzili, że konta są częścią rosyjskiej operacji wpływu, która ma na celu zwiększenie podziałów społecznych.

²⁸ SVT. (2026). *Historien om Sverigedemokraterna* (Sezon 1, Odcinek 8) [Wideo].. SVT Play. <https://www.svtplay.se/video/e3dbdqo/historien-om-partierna/8-historien-om-sverigedemokraterna>

²⁹ Hamdan, I. (2026). *Firade terrorattacken – nu kandiderar de för V*. Expressen. <https://www.expressen.se/nyheter/politik/firade-terrorattacken-nu-kandiderar-de-for-v/>

³⁰ SVT. (2026). *SD-tjänsteman i riksdagen sprider proryska budskap*. SVT Nyheter. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-tjansteman-i-riksdagen-sprider-proryska-budskap>

³¹ Ibid. SVT. (2026). *SD-tjänsteman i riksdagen sprider proryska budskap*.

³² SVT (2026). *Proryskt trollnätverk riktar in sig på svenska valet*. SVT Nyheter. <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/proryskt-trollnatverk-riktar-in-sig-pa-svenska-valet>

SVT. (2026). *Tusentals afrikanska trollkonton tar sikte mot Sverige inför valet*. SVT Nyheter. <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/tusentals-afrikanska-trollkonton-tar-sikte-mot-sverige-infor-valet>

Dalsze perspektywy po wyborach

Szwedzka kultura polityczna silnie zakorzeniona jest w tradycji gabinetów mniejszościowych oraz budowania tzw. „porozumień tolerancyjnych” (toleransavtal), w których partie pozostające poza rządem wspierają go w kluczowych głosowaniach. Dość powiedzieć, że urzędujący w latach 2006–2010 centroprawicowy rząd Reinfeldta (M, C, L, KD) był jedynym klasycznie rozumianym rządem większościowym w Szwecji po 1981 roku. W szwedzkim systemie, określanym przez politologów jako przykład parlamentaryzmu negatywnego, kandydat na premiera nie potrzebuje bezwzględnej większości głosów popierających utworzenie rządu, a jedynie braku większości głosów przeciw³³.

18 września Magdalena Andersson otrzymała od przewodniczącego Riksdagu Andreasa Norléna zadanie utworzenia rządu³⁴. Oznacza to, że jako pierwsza będzie miała możliwość przedstawienia propozycji rządu pod głosowanie w Riksdagu, najwcześniej 29 września. Jeśli Magdalenie Andersson nie powiedzie się zdobycie większości, Ulf Kristersson również może otrzymać szansę utworzenia nowego rządu³⁵. Ze względu na postępującą polaryzację szwedzkiej debaty publicznej oraz twardo deklarowane przez liderów poszczególnych ugrupowań „czerwone linie” wprost wykluczające poszczególne scenariusze koalicyjne, proces formowania nowej większości po tegorocznych wyborach może okazać się jednak wyjątkowo długi i wymagać daleko posuniętych kompromisów.

Najistotniejszą przeszkodą dla powstania czerwono-zielonego rządu większościowego (a zatem obejmującego wszystkie dotychczasowe partie opozycyjne: S, V, C, MP) jest wspomniana już wcześniej niechęć partii Centrum do współpracy z postkomunistyczną lewicą z V, tradycyjnie już izolowaną w parlamencie, a w toku minionej kampanii wielokrotnie oskarżaną o antysemityzm i wspieranie terrorystów z Hamasu. Liderka V, Nooshi Dadgostar, podkreślała jednak w kampanii, że jej ugrupowanie nie udzieli poparcia rządowi mniejszościowemu, w którym samo nie otrzyma stanowisk ministerialnych.

³³ Wallner, M. (2014). Podziały i typologie systemów parlamentarnych...: zagadnienia metodologiczne. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio K – Politologia*, 21(2).

<https://doi.org/10.1515/curie-2015-0005>

³⁴ Sveriges Radio. (2026). *Talmannen: Magdalena Andersson får uppdraget att bilda regering*

<https://www.sverigesradio.se/avsnitt/talmannen-magdalena-andersson-far-uppdraget-att-bilda-regering>

³⁵ Sveriges Radio. (2026). *Nu ska partierna försöka bilda en ny regering.*

<https://www.sverigesradio.se/artikel/nu-ska-partierna-forsoka-bilda-en-ny-regering>

Nawet w przypadku złagodzenia pozycji negocjacyjnych i ostatecznej gotowości do rozmów koalicyjnych, wyzwaniem dla dotychczasowej opozycji pozostają różnice programowe. V i MP duży nacisk w kampanii położyły na kwestie redystrybucji i reformy podatkowej stojące u podstaw szwedzkiego państwa dobrobytu, w szczególności na postulat tzw. „podatku od miliarderów” (miljardärsskatt), inspirowanego zyskującą międzynarodową popularność na lewicy propozycją corocznego dwuprocentowego podatku od majątku, sformułowaną przez francuskiego ekonomistę Gabriela Zucmana. W wersji proponowanej przez MP miałyby on dotyczyć wszystkich osób, których majątek przekracza wartość miliarda koron szwedzkich (ok 386 mln złotych)³⁶. Liderka Socjaldemokratów, Magdalena Andersson, jednoznacznie odrzuciła ten pomysł, opowiadając się za innymi formami opodatkowania zysków kapitałowych zamiast podatku od samego majątku³⁷. Propozycję odrzucili również C, tradycyjnie niechętni do rozwiązań rozumianych przez nich jako pogłębiona ingerencja państwa w wolny rynek. C odrzucają również inne socjalne propozycje S, V i MP, w tym propozycję skrócenia czasu pracy, likwidacji potrącenia z wynagrodzenia za pierwszy dzień choroby (karensavdraget) oraz zakaz generowania zysków w prywatnym szkolnictwie.

Punkt zapalny stanowi również kwestia systemu energetycznego, a w szczególności dalszej rozbudowy energetyki jądrowej, która stała się jednym z flagowych projektów dotychczasowej koalicji. S opowiadają się za strategią opartą na wszystkich źródłach zeroemisyjnych, popierając rozbudowę energetyki jądrowej, jednak odrzucając przy tym wprowadzony przez prawicę model finansowania i domagając się wsparcia dla rozwoju morskiej energetyki wiatrowej. Również C sprzeciwia się państwowym subwencjom i gwarancjom kredytowym dla sektora jądrowego, podkreślając konieczność konkurencji pomiędzy producentami poszczególnych technologii na zasadach wolnorynkowych. Więcej na ten temat pisaliśmy w sierpniu w obszernym policy paper, zatytułowanym „Szwedzki renesans energetyki jądrowej”³⁸.

Pomimo zarysowanych różnic i kategorycznych deklaracji Dadgostar, że nie poprze ona rządu bez tek ministerialnych dla V, scenariusz rządu mniejszościowego S lub S–MP pod

³⁶ Svenska Dagbladet. (2026). *MP och Gabriel Zucman: En skatt för miljardärer är inte radikal*.

<https://www.svd.se/a/m0pGzg/mp-och-gabriel-zucman-en-skatt-for-miljardarer-ar-inte-radikal>

³⁷ Larsson L.. (2026). S-ledaren avvisar förslag om miljardärsskatt. Aftonbladet.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/k0XRML/s-ledaren-avvisar-forslag-om-miljardarsskatt>

³⁸ Pawlik, K., & Żyłka, A. (2026). *Szwedzki renesans energetyki jądrowej*. Fundacja im. Kazimierza Pułaskiego. <https://pulaski.pl/szwedzki-renesans-energetyki-jadrowej/>

przywództwem Magdaleny Andersson wydaje się obecnie najbardziej prawdopodobnym wariantem. Według przecieków pojawiających się w szwedzkich mediach działacze C dopuszczają zarówno poparcie rządu S–MP–C–V, jak i rządu mniejszościowego samych Socjaldemokratów³⁹. Jednocześnie wszyscy w partii mają zdawać sobie sprawę z silnej pozycji negocjacyjnej V, która na pewno będzie miała wpływ na politykę przyszłego rządu. Negocjujące wysoko V z całą pewnością domagać się będzie znaczących ustępstw w polityce społecznej, w tym ochronie zdrowia i reformie edukacji, a w przypadku braku stanowisk ministerialnych, przynajmniej wpływu na stanowiska w randze sekretarzy stanu. Według przecieków udostępnianych mediom przez Socjaldemokratów, V może liczyć na stanowiska administracyjne i wpływ programowy bez oficjalnych tek ministerialnych⁴⁰.

Wciąż możliwym scenariuszem przełamania potencjalnego pata negocjacyjnego pozostaje reaktywacja prawicowej większości poprzez ciche poparcie lub wręcz aktywne wejście do rządu Tidö przez Partię Centrum. Dla nowej liderki C, Elisabeth Thand Ringqvist, jakakolwiek forma współpracy z SD byłaby krokiem niezwykle ryzykownym politycznie, stanowiącym złamanie obietnicy wyborczej o odsunięciu skrajnej prawicy od wpływu na rząd. Z drugiej strony, C mogłoby uzależnić swoje poparcie dla rządu Tidö od wykreślenia z dotychczasowego porozumienia najbardziej radykalnych migracyjnych i penitencjarnych propozycji SD, choć te przez ostatnie cztery lata i tak zyskały już szerokie poparcie wśród elektoratów i parlamentarzystów pozostałych partii Tidö. Politycy C podkreślają w mediach, że szwedzcy wyborcy swoimi głosami przy urnach wyrazili sprzeciw wobec obecności ministrów SD w rządzie i wyrażają gotowość do współpracy ze wszystkimi partiami poza uznawanymi przez siebie za skrajne V i SD⁴¹.

Dla szefostwa SD, które w trakcie kampanii głośno domagało się normalizacji swojej pozycji i formalnego wejścia do rządu, priorytetem pozostaje uniemożliwienie powrotu do władzy Magdaleny Andersson i blokowanie wpływu lewicy na państwo, nawet za cenę rezygnacji ze starań o własne teki ministerialne. SD deklaruje brak sztywnych „czerwonych linii” i pełną gotowość do poparcia rządu tworzonego przez M–KD–L–C, a

³⁹ Aftonbladet. (2026). *C-källa pekar ut två regeringsalternativ: V kommer få inflytande*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/GxRk2x/c-kalla-pekare-ut-tva-regeringsalternativ-v-kommer-fa-inflytande>

⁴⁰ Omni. (2026). *S-planen för maktskiftet: Ska hålla V utanför med tjänstemän*.

<https://omni.se/s-planen-for-maktskiftet-ska-halla-v-utanfor-med-tjansteman/a/5pKdgm>

⁴¹ Aftonbladet. (2026). *Sverige har sagt nej till SD-ministrar*.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/WvMpjg/sverige-har-sagt-nej-till-sd-ministrar>

więc formuły znanej już Szwedom dobrze z czasów rządów Reinfeldta (2006–2014) i Bildta (1991–1994)⁴².

Przed wyborami w szwedzkich mediach analizowany był również scenariusz przełamania prawicowego bloku poprzez przeciągnięcie na stronę Magdaleny Andersson Liberałów lub Chrześcijańskich Demokratów i stworzenie centro-lewicowego rządu bez udziału Partii Lewicy. Na chwilę obecną scenariusz ten wydaje się jednak czysto hipotetyczny. Lepszy niż szacowany w sondażach wynik V powoduje jednak, że do obejścia V potrzebna byłaby bardzo szeroka koalicja S–MP–C–L–KD. Przewodnicząca Liberałów Simona Mohamsson oraz liderka Chrześcijańskich Demokratów Ebba Busch bezpośrednio po ogłoszeniu wyników wyborów kategorycznie wykluczyły możliwość podjęcia jakichkolwiek rozmów z Socjaldemokratami, zapowiadając bezwzględne głosowanie przeciwko kandydaturze Magdaleny Andersson na urząd premierki.

Z perspektywy Polski potencjalna zmiana rządu w Sztokholmie nie powinna przynieść istotnych korekt ani w relacjach dwustronnych, ani w szerzej rozumianej architekturze bezpieczeństwa regionalnego. Chociaż Szwecja przez ponad dwieście lat pozostawała krajem neutralnym, pełnoskalowa agresja Rosji na Ukrainę w 2022 roku doprowadziła do trwałego przewartościowania doktryny strategicznej państwa. Zarówno rządzący dotychczas blok Tidö, jak i wszystkie partie bloku czerwono-zielonego konsekwentnie opowiadają się za wsparciem wojskowym i gospodarczym dla Ukrainy, dalszą integracją państwa ze strukturami NATO oraz aktywnym udziałem we wzmacnianiu wschodniej flanki Sojuszu⁴³. Jedynym ugrupowaniem dystansującym się od obecności w NATO pozostaje V, jednak jej ewentualna rola jako wsparcia dla rządu mniejszościowego z pewnością nie przełoży się na zmianę strategicznego kursu państwa w sprawach obronności⁴⁴. Zieloni, którzy w 2023 roku również sprzeciwiali się wejściu Szwecji do NATO, zaakceptowali członkostwo jako fakt dokonany i skupiają się na stawianiu

⁴² Kvartal. (2026). SD: "Vi har inga röda linjer".

<https://kvartal.se/nyheter/artiklar/sd-vi-har-inga-roda-linjer/cG9zdDoyMDI4MjM>

⁴³ Utrikesdepartementet. (2024). *Utrikesdeklarationen 2024*. Regeringskansliet.

<https://www.regeringen.se/contentassets/bc4f020074f64d0ea2d2fbcfc47939a4/utrikesdeklarationen-2024.pdf>

Sveriges riksdag. (2026). Beslut: Sveriges militära stöd till Ukraina (Betänkande 2025/26:FöU17) [Wideo].

https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/beslut/beslut-sveriges-militara-stod-till-ukraina_hdc320260603f%C3%B6u17/

⁴⁴ Vänsterpartiet. (2023, 14 marca). Vänsterpartiet röstar nej till Nato.

<https://www.vansterpartiet.se/nyheter/vansterpartiet-rostar-nej-till-nato/>

warunków, jak np. zakaz stacjonowania broni jądrowej i stałych baz obcych wojsk na terytorium Szwecji⁴⁵. W efekcie, niezależnie od ostatecznego układu sił w nowym gabinecie, Polska może oczekiwać ciągłości w szwedzkiej polityce zagranicznej, utrzymania dotychczasowych priorytetów w zakresie odstraszenia w regionie Morza Bałtyckiego oraz dalszego pogłębiania strategicznej współpracy polsko-szwedzkiej.

⁴⁵ Lind, A., Helldén, D. i Berginger, E. (2024). MP: Därför röstar vi nej till DCA-avtalet. Miljöpartiet de gröna. <https://www.mp.se/just-nu/mp-darfor-rostar-vi-nej-till-dca-avtalet/>

The Casimir Pulaski Foundation is an independent, non-for-profit, non-partisan Polish-think tank conducting research on different aspects of European and Transatlantic security, with a special focus on Central and Eastern Europe.

The Foundation brings together dozens of international experts in various fields (foreign policy, defence, energy, democratic resilience) and publishes analysis describing and explaining international events, identifying trends in the European and Transatlantic security environment and recommending solutions for government decision-makers and the private sector.

The Casimir Pulaski Foundation is also the initiator and main organizer of the Warsaw Security Forum conference, which since 2014 annually gathers over 1500 stakeholders from more than 60 countries in order to elaborate shared responses to common transatlantic security challenges.

Each year the Foundation presents the “Knight of Freedom” award to outstanding figures who contribute to the promotion of the values of General Casimir Pulaski, such as freedom, justice and democracy. It is also the home to the Polish branch of the Women in International Security network.

The Casimir Pulaski Foundation has been ranked as the first among Polish Think Tanks dealing with defence and national security according to the ‘Global Go To Think Tank Index’ report in 2018, 2019 and 2020 respectively. The Foundation also has a status of a partner organization of the Council of Europe.

For the sake of the highest standard and quality of the research carried out and valuing the reliability of analytical work, the Casimir Pulaski Foundation obliges its employees and collaborators to comply with the European Code of Conduct for Research Integrity of 2023.